

Bouleuterion ve Ağa Evleri

Avludaki Bizans yapısı ve arkada kalıntılar

Yazı
Doç. Dr. Bilal
SÖĞÜT
Pamukkale Üniversitesi
Arkeoloji Bölümü

Fotoğraf
STRATONIKEIA
KAZI ARŞİVİ

Eros
kabartmalı
kemik parça,
MS 4.-5. yüzyıl

STRATONIKEIA

Takvim ve Diokletian Kararı

Stratonikeia'da satılan malları ve bunların fiyatlarını düzenleyen Diokletian Kararı'nda 200'den fazla ürünün; sebze ve meyveler, farklı et ve balık ürünleri ile giyecek eşyalarının adları ve fiyatları adı yer alır. Antik çağın TEFÉ - TÜFE'si gibi Diokletian Kararı yazıtında kent içindeki satışları kontrol altında tutarak enflasyon önleniyor olmalıydı.

Muğla'nın Yatağan ilçesinde, Eski-hisar Köyü'nde bulunan Stratonikeia antik kentinin en iyi bilinen yapılarından biri Bouleuterion yani Meclis Binasıdır. MS 1. yüzyıl yüksek duvarla çevrilidir. Ortasında ise yarım daire şeklinde oturma basamakları yer alır. Yapının dış cephesinde duvar yüzeyleri ve kaideleri (toikhobatlarda levhalar) yarım kalmış kısımlar vardır. Bu kapalı mekânın doğusunda ise avlu bölümü yer alır. Buradaki çalışmalar

bitirilmediği için avlu ve çevresindeki portüğün planı tam belirlenememiştir.

Yapının kuzey anta duvarının içi ve dışı Grekçe ve Latince yazıtlarla doludur. Kuzey antanın dış cephesinde, Diokletian kararı olarak bilinen Latince yazıt bulunur. 2011 yılındaki kazılarda bu yazıtta ait eksik önemli parçalar ele geçirilmiştir. MS 301 yılına ait olan bu yazıt, bu dönemde Stratonikeia'da satılan mallar ve bunların fiyatlarının yanı sıra ticari hayat ile ilgili düzenlemeleri içerir. Yazıtta 200'den fazla ürünün adı olduğu tahmin edilmektedir.

Bunların arasında sebze ve meyveler, farklı et ve balık ürünleri ile giyecek eşyalarının adları ve fiyatları, bir diğer ifadeyle o dönemin ticari hayatındaki parasal karşılığı olan mal ve hizmetler yer alır. Böylelikle kent içindeki satışlar kontrol altında tutulmuş ve olması muhtemel enflasyon önlenmiştir. Ayrıca hem üretici hem de tüketicinin desteklendiği ile ilgili kayıtlar da bulunur. Bu yazıtın benzerleri Aizonai, Efes (Ephesos) ve Halikarnassos gibi başka kentlerden de bilinmektedir. Ancak bu metnin tam olarak görülebildiği yer Stratonikeia'dır. Yazıt kente gelen ziyaretçilerin de rahatlıkla görebilecekleri bir yerdedir.

Kuzey antanın iç kısmında bulunan yazıtlar ise Grekçedir. Bu yazıtlardan birisi Menippos tarafından yapılan takvim ile ilgilidir. Bu takvimde yılın 12 ayının isimleri ve kaç gün oldukları yazılmıştır. Yazılan metinde satır başlarındaki ilk harfler, yukarıdan aşağıya doğru, bu takvimi hazırlayanın adını oluşturur. Satır baş-

Bouleuterion'un içi ve arkada Osmanlı Ağa Evi

larındaki ilk harfler yukarıdan aşağıya yan yana getirildiğinde Türkçe şu cümle ortaya çıkar: “(Bu takvimi) Stratonikeia’lı Menippos icat etti”.

Bu yazıtta göre, Stratonikeia, takvimi olan sayılı kentlerden biridir. Ayrıca burada yazıtın en altında bulunan “1505” tarihi, takvimin yazıldığı zamandaki yılı gösterir. Yaklaşık olarak bu satırların yazıldığı zaman, miladi takvimin başlangıcına yakın bir tarihe denk gelir. Bu tarihin üzerine sonraki yıllar da eklendiğinde, Stratonikeia’nın yaklaşık 3 bin 500 yıllık bir tarihi ortaya çıkar.

Hellenistik kökenli yapıdaki Roma Dönemi değişiklikleri haricinde, Erken Bizans Döneminden itibaren yapının tamamen farklı bir amaç ile kullanıldığı tespit edilmiştir. Stratonikeia’da bu tarihlerden itibaren ciddi imar faaliyetlerinin başladığı bilinir. Bouleuterion’un avlusu Erken Bizans Döneminde sivil yerleşim alanı olarak kullanılmıştır. Bu döneme ait mimari kalıntıların haricinde bol sayıda, sikke, pişmiş toprak, cam ve kemik küçük buluntu da ele geçmiştir.

Roma ve Bizans Dönemine ait kullanımının haricinde, yapı üzerinde Osmanlıca yazıtlar da bulunur. Buradaki yazıtlardan en eskisi “Ekim-Kasım 1608” tarihinin yazılı olduğu metindir. Bu tarihin buraya önemli bir tarihi olayın anısına yazılmış olduğu açıktır. Diğer Osmanlıca yazıt ise Bouleuterion’un Osmanlı Dönemindeki sahibinin Ömer Ağa olduğu ile ilgilidir. Aynı duvar üzerinde bu yazıtları destekleyen Osmanlı Dönemi süslemeleri de bulunur. Bunlar antik dönemden günümüze, Bouleuterion’daki kullanımın kesitlerini gösterir.

Kentin genelinde görülen yaşamın kesintisiz devam ettiği ile ilgili izleri aynı şekilde burada da görmek mümkündür. Mimari ve süslemelerinin dışında, sadece bu yazıtlar düşünüldüğünde bile Stratonikeia Bouleuterion’unun farkı ve önemi anlaşılacaktır. ■

Stratonikeia Takviminin Tercümesi	Ayların Adları	Gün Sayısı
Bu takvimi, insanlarıma bir hatıra olarak icat ettim. Ayları alt alta sıralayıp, her satırı musiki düzeniyle ölçtüm. Amacım; ölümlülerle eşit fırsata sahip olmayan eğitimsiz bir Stratonikeialı bu takvimi gördüğünde, satırları sayıp ayları öğreysin. Sevgili yurttaşlarıma faydalı olması için böyle yazdım. Sen bana, tanrıça Pronoia, bir sonraki iyi düşünülmüş tatlı dizeyi haber ver ki, yıl dönümünde en büyük tanrılarımız Hera ve Zeus’a sunu sunup teşekkür edelim. Ben de, mutlu bir Stratonikeia vatandaşı olarak bu tanrılara üçgen tablet sunayım. 1505 Senesinde	Caesar	31
	Apellaios	30
	Audnaios	31
	Peritios	31
	Dystros	28
	Ksandikos	31
	Artemision	30
	Daisios	31
	Panemos	30
	Loos	31
	Gorpioaios	31
	Hyperberetaios	30

تاریخ سنه سبع عشر و الف فی شهر رجب المبارک	صاحبہ و مالکہ عمر اغا
Tarih sene seb'a aşere ve elf, Fi şehri Receb'ül-mübârek (Hicri 1017 Receb=Miladi 1608 Ekim-Kasım)	Sâhibuhu ve mâlikuhu Ömer Ağa

ANADOLU'YU KEŞFETME ZAMANI!

Sizi Anadolu'yu keşfetmeye çağırıyoruz.

Arkeoloji Turları Başladı...

Aktüel
Arkeoloji Travel
Operated by mocha tours

2012 ARKEOLOJİ TURLARI ANADOLU UYGARLIKLARI
Rezervasyon ve detaylı bilgi için
aktuelarkeoloji@mochatours.com
0212 292 62 80 - 0552 466 46 56

Turlarımız / Organizasyonlarımız Aktüel Arkeoloji Dergisi'nin tecrübesi ve bilgi birikimiyle gerçekleştirilmektedir. Turlarımız, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı A-5610 belge sayılı Mocha Turizm işbirliği ile gerçekleştirilecektir.